

Miljö- och energidepartementet

103 33 Stockholm

Delbetänkande från Miljömålsberedningen med förslag om ett klimatpolitiskt ramverk inklusive långsiktigt klimatmål

Livsmedelsverket har beretts tillfälle att lämna synpunkter kring förslagen i Miljömålsberedningens betänkande om klimatpolitiskt ramverk. Livsmedelsverket stödjer förslagen men har några övergripande synpunkter samt synpunkter om dricksvattenperspektivet.

Konsumtionsperspektivet behöver lyftas

En stor del av den mat vi äter utgörs av importerade varor vars klimatpåverkande utsläpp sker i andra länder. Livsmedelsverket anser att det är problematiskt att dessa utsläpp inte kommer med under det tänkta utsläppsmålet som endast gäller produktionsrelaterade utsläpp. Utsläppen från vår livsmedelskonsumtion är omfattande. Det finns en stor potential att minska dessa utsläpp genom konsumtionsförändringar, exempelvis genom ökad andel vegetabilier i den mat som äts. Styrmedel för grönare måltider kan exempelvis vara åtgärder som syftar till att underlätta utbudet av restaurang- och färdigmat med hög andel vegetabilier.

Frågorna kring utsläpp av växthusgaser från livsmedelsproduktion är komplexa. Olikheter i produktionsmetoder och transporter kan medföra mycket stora skillnader i utsläpp för varor av samma typ. Inom svensk livsmedelsproduktion har man arbetat för att få ned sina utsläpp och ibland kan klimatpåverkan vara dubbelt så hög från importerade alternativ som från svenska. Ett sätt för oss i Sverige att minska utsläppen från vår livsmedelskonsumtion kan därför vara att stimulera svensk produktion av sådana varor för att öka andelen konsumerade inhemska varor.

Livsmedelsverket menar att klimatarbetet på livsmedelsområdet bör ske utifrån en helhetssyn där produktionsperspektivet och konsumtionsperspektivet integreras. Kompetenserna inom dessa båda områden bör samverka och komplettera varandra på ett bra sätt. Den strategi som tas fram av Miljömålsberedningen behöver rymma arbete kring både produktions- och konsumtionsutsläpp från livsmedel. Då kan en helhetslösning för ett hållbart livsmedelsförsörjningssystem nås. Det är önskvärt att arbetet med en sådan strategi organiseras på ett sätt som möjliggör att de båda perspektiven kan hanteras *gemensamt*, inklusive uppföljning av genomförda åtgärder.

I delbetänkandet nämns möjligheten att ha (etapp)mål som kan gälla för en sektor. Livsmedelsverket anser att ett sektorsmål behövs för livsmedelsektorn och att detta sektorsmål behöver inkludera konsumtionsrelaterade mål/utsläppsbudgetar kopplat till styrmedel för önskvärd förändring.

2016-02-15

Dnr 2015/08788

Saknr 1.1.4

Livsmedelsverket menar att Sverige kan bli en internationell förebild, dels genom att fortsätta utvecklingen mot ett svenskt hållbart jordbruk men även genom att gå före i klimatarbetet med att integrera konsumtions- och produktionsperspektiven rörande växthusgasutsläpp.

Dricksvattenperspektivet saknas

Delbetänkandet skulle behöva kompletteras med frågor inom dricksvatten och dricksvattenförsörjning. Detta eftersom tillgång till dricksvatten är grundläggande för samhällets funktionalitet inklusive livsmedelsförsörjning. Det är viktigt att i samverkan arbeta med att minska effekterna av den pågående klimatförändringens påverkan på dricksvattenförsörjningen. Mest aktuellt just nu är situationen i sydöstra Sverige med torka och brist på vatten och dricksvatten. I dagsläget byggs en ledning över till Öland men det är ändå inte en tillräcklig åtgärd. Det förtjänar också att nämnas att de slutsatser som finns i den nyss avslutade dricksvattenutredningen som har klimatförändringen som utgångspunkt är ett viktigt underlag i det fortsatta miljöpolitiska arbetet.

I delbetänkandet nämns på sidan 119 att Sverige har goda förutsättningar att bidra till ett samhälle med låga utsläpp – om våra rika naturtillgångar som jord, skog, malm och vatten brukas hållbart. Det är angeläget att påpeka att det finns stor risk för återkommande brister på vatten i sydöstra Sverige samt att skyfall, ras och skred och förändrade nederbördsmonster påverkar inte minst dricksvattenförsörjningen både när det gäller mängd och kvalitet. En ökad eller bibehållen svensk inhemsk produktion av livsmedel nämns som en åtgärd för minskad klimatpåverkan. Som anges i bilaga 5 sidan 177 kan det vara särskilt angeläget att flytta jordbruksproduktionen från delar av världen som kommer lida av vattenbrist. Livsmedelsverket instämmer i beskrivningen och vill betona sårbarheten när det gäller vatten och livsmedelsförsörjning. Tillgång till dricksvatten är också av avgörande betydelse för den svenska livsmedelsindustrin. I samband med den pågående bristsituationen för dricksvatten på Öland och Gotland visar det sig att de livsmedelsproducerande företagen är de enskilt största förbrukarna av den allmänna kommunala dricksvattenproduktionen. Det är i detta fall mejeri, slakterier och annan livsmedelsindustri.

Beslut i detta ärende har fattats av tf generaldirektör Annica Sohlström. I den slutliga handläggningen har deltagit teamchef Rickard Bjerselius, chefsjurist Kristina Ohlsson och rådgivare Ingela Dahlin, föredragande.

Annica Sohlström

Ingela Dahlin

Kopia till Näringsdepartementet, Djur- och livsmedelsenheten.